

11. 2. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kompenzace v případě zadržování nadměrného odpočtu v návaznosti na novelu daňového řádu

Správce daně v případech, kdy plátce v rámci přiznání k DPH vykáže nadměrný odpočet, často zahajuje postup k odstranění pochybností. V jeho rámci plátce DPH musí prokazovat důvody vzniku a oprávněnost nadměrného odpočtu. Pro plátce DPH takové řízení znamená citelnou zátěž, spočívající v zadržování peněžních prostředků.

WEINHOLD LEGAL

Soudní dvůr Evropské unie opakovaně uvedl, že déle trvající zadržování nadměrného odpočtu je ve vymezených případech přípustné, ale mělo by být spojeno s kompenzací (např. rozhodnutí C-25/07 Alicja Sosnowska nebo C-107/10 Enel Maritsa Iztok).

V českém právním řádu do 1. ledna 2015 chyběla výslovná úprava, která by se zabývala možnou kompenzací plátce za dlouhotrvající postup k odstranění pochybností.

S účinností od 1. ledna 2015 je do daňového řádu včleněno nové ustanovení § 254a, které přiznává úrok z daňového odpočtu v případě dlouhotrvajícího postupu k odstranění pochybností, a to od pátého měsíce jeho trvání. Výše úroku je repo sazba ČNB + 1 %.

Na první pohled se může zdát, že nové ustanovení reflektuje rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie, když přiznává kompenzaci za dlouhotrvající postup k odstranění pochybností. Adekvátnost přiznaného úroku a doby, za kterou se vyplácí, nicméně může být sporná a subjektivně může být vnímána jako nízká kompenzace.

Povinnost zahájit daňovou kontrolu

Prvním důvodem spornosti je skutečnost, že správce daně může postup k odstranění pochybností ukončit a zahájit daňovou kontrolu. Ustanovení § 254a daňového řádu přitom za období, kdy běží daňová kontrola, úrok nepřiznává.

Při odhlédnutí od problematiky úroků, je přitom ukončení postupu k odstranění pochybností a zahájení daňové kontroly často správným a zákonem předvídaným postupem. Nejvyšší správní soud se k této problematice specificky vyjádřil např. v rozhodnutí č.j. 1 Aps 20/2013 - 61. V případě tohoto rozhodnutí společnost podala přiznání k DPH. Finanční úřad zadržel nadměrný odpočet a v rámci postupu k odstranění pochybností opakovaně zasílal společnosti výzvy, vyslyšel svědky apod. Teprve po dvou letech došlo k zahájení samotné daňové kontroly. Nejvyšší správní soud v tomto případě uvedl, že správce daně nemá neomezenou možnost vybírat, který postup při správě daní

zvolí a jak dlouho v něm bude pokračovat. V momentě, kdy se proces začne svým rozsahem vymykat postupu k odstranění pochybností, měl by postup ukončit a přejít do režimu daňové kontroly.

Vymezení odpovídající kompenzaci Nejvyšším správním soudem

Druhým, podstatnějším důvodem, proč může být kompenzace přiznaná dle ustanovení § 254a daňového řádu vnímána jako nedostatečná, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Aps 3/2013 – 34. Toto rozhodnutí je poměrně nové. Bylo vydáno 25. září 2014.

Nejvyšší správní soud se v něm zabýval otázkou, jaká je přiměřená kompenzace za zadržování nadměrného odpočtu a zda lze vyložit vnitrostátní právo tak, aby tato kompenzace mohla být poskytnuta. Specificky přitom uvedl (bod 27), že stát není omezen ve svém právu delší dobu prověřovat oprávněnost plátcem uplatněného nároku na odpočet, včetně odpočtu nadměrného. Plátce má být však zároveň povinen takové prověřování snášet jen po určitou přiměřenou dobu. Nad rámec této doby pak musí od státu obdržet kompenzaci přiměřenou délce zadržování nadměrného odpočtu a výši oprávněného nároku.

Kompenzací resp. cenou pro správce daně je dle Nejvyššího správního soudu úrok z vratitelného přeplatku dle ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu, za dobu od uplynutí tříměsíční lhůty, počínající běžet dnem následujícím po posledním dni lhůty k podání daňového přiznání. Úrok dle ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí.

Závěr

Novela daňového řádu po relativně dlouhém období nejistoty zavedla pravidla pro poskytování kompenzace v případě dlouhotrvajících postupů k odstranění pochybností.

Kompenzace je ale subjektivně velmi nízká (úrok ve výši 1 % + repo sazba ČNB) a počítá se až po pátém měsíci od zahájení postupu k odstranění pochybností. Dlouhotrvajícím postupům k odstranění pochybností navíc správce daně může předcházet jejich ukončením a zahájením daňové kontroly, za kterou úrok plátcí nenáleží.

Nutnost poskytovat kompenzaci vyplývá z evropského práva a judikatury Soudního dvora Evropské unie.

Nejvyšší správní soud několik měsíců před novelizací daňového řádu přiměřenou kompenzací vyložil jako úrok z vratitelného přeplatku ve výši 14 % + repo sazba ČNB, který se navíc počítá již po třetím měsíci od uplynutí lhůty pro podání přiznání k DPH za dotčené období. Kompenzace, která je dle Nejvyššího správního soudu v souladu s právem Evropské unie, je tak nesrovnatelně vyšší, než ta zavedená novelou daňového řádu účinnou od 1. ledna 2015.

Bude zajímavé sledovat, jak se s tímto nepoměrem správce daně nebo soudní soustava vypořádá v případě sporu.

Ing. Mgr. Radek Matušík

[Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář](#)

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

e-mail: wl@weinholdlegal.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)